

דף מב.

עין משפט א. יו"ד סימן לג פעיף ג.

ג. וושט או תורבץ הוושט שניקב לחללו ט אפי' בכל שהוא נבילה.

עין משפט ב. יו"ד סימן לד פעיף א.

א. גרגרת י שנפסק רוב חללה במקום הראוי לשחיטה או למעלה כ מזה הרי זה אסורה ל.

עין משפט ג. יו"ד סימן לא פעיף א.

א. המוח יש לו שני קרומים מ זה על גב זה אם ניקב התחתון כ נקב מפולש טריפה אבל ניקב העליון לבדו כשרה.

הגה: ויש מטריפין גם אם ניקב העליון לבדו והכי נהוג אם לא בהפסד מרובה ט.

ט. ממשנה חולין דף מ"ב. ואם אין חלל צריך נקב מפולש אם זה באבר שמטריף בנמצא בו מחט. ט"ז ס"ק ג'.

י. ממשנה חולין דף מ"ב. והיינו הקנה שדופן הקנה עב מלמעלה לצד הגוף ולצד הצואר אינו אלא קרום דק ואינה אסורה עד שיפסק רוב החלל, ועובי דופן הקנה אינו משלים לרוב זה. ש"ך ס"ק א' מש"ס ופוסקים. ובטבעת גדולה רוב היקיפה הוי רוב חלל.

כ. אבל למטה מזה לצד הגוף ממקום הראוי לשחיטה במשהו טריפה. כמ"ש בסי' ח', ט"ז ס"ק א' וש"ך ס"ק ב'.

ל. אם נפסקה בכמה מקומות מצרפים לרובא. כף החיים אות ד'.

מ. כלישנא בתרא בחולין מ"ה, וכמו הגירסא שלפנינו. והם קרום העליון המחובר לגולגולת מבפנים וקרום התחתון הוא הקרום הרך שהמוח מונח בתוכו. רש"י בחולין שם.

נ. הוא הדבוק במוח וכיון שהגיע הנקב למוח נקרא נקב מפולש וטריפה.

ס. ורש"ל והב"ח אוסרים אפי' בהפ"מ. ט"ז ס"ק א'. אבל הפר"ח כתב דהעיקר כהרמ"א להתיר בהפ"מ. ודיני הפסד מרובה עיין בכף החיים בסוף סימן ל' קחנו משם. ובניקב העליון נקב מפולש דכשרה דוקא ע"י חולי, אבל ע"י קוץ אפי' בבהמה טריפה דיש לחוש שמא ניקב גם התחתון. כף החיים אות ה'.

עין משפט ד.

יו"ד סימן מ פעיף א

א. הלב יש לו שלושה חללים אם ניקב אחד מהם טריפה ^ע ואפי' אם חלב הטרפש ^פ סותם הנקב, אבל אם שומן הלב סותמו כשר ^צ.

הגה: י"א דלא מהני סתימת שומן הלב ^ק. ויש לחוש לדבריהם.

עין משפט זז.

יו"ד סימן לב פעיף א

א. חוט השדרה שנפסק רוב היקף ^ר של עור החופה את המוח טריפה, אע"פ שכל המוח קיים, ואם לא נפסק רוב העור אע"פ שנפסק כל המוח ^ש שבפנים כשר.

עין משפט ו.

יו"ד סימן מא פעיף א

א. ניטל הכבד טריפה ^ח אא"כ נשתייר כזית במקום מרה ^א וכזית במקום

^ע. ממשנה חולין דף מ"ב, ובגמ' שם דף מ"ה. ואף למ"ד ב' חללים בלב אין מחלוקת במציאות אלא כיון דגם חלל הקטן נכנס בחלל הגדול הוי שניהם חלל אחד א"כ שנים שהם שלושה חללים.

^פ. פי' כיס שהלב נחבה בו ולא מהודק. ב"י ס"ק א' מב"י.

^צ. דרק טרפש שעשוי ככובע ולא מהודק אינו סותם לא כן שומן הלב. ב"י וביאור הגר"א אות א'.

^ק. וכך היא דעת הט"ז בס"ק ב' והש"ך בס"ק ב'. ובזבחי צדק כתב שנראה דבשעת הדחק וצורך גדול יש לסמוך על המקילים בהפ"מ. כף החיים אות ד'. ובעוף ששומן שלו רך הוא סותם וע"כ המיקל בעוף לא הפסיד. שם באות ה'.

^ר. מבריייתא חולין מ"ה ורכבי וכמו שמפרש רב שם. ובעינן רובו שנפסק במקום אחד ולא ע"י צירופים של כמה נקבים כמו בגררת, כ"כ הב"ח. ש"ך ס"ק א'. אבל הפר"ח חלק ויש להטריף כמו הפר"ח. כף החיים אות ב'-ג'.

^ש. דמוח זה לא מעלה ולא מוריד, מחולין מ"ה ע"ב. ש"ך ס"ק ב'.

^ת. ממשנה חולין מ"ב. ואפי' שנשארה המרה דבוקה בגידי וסימפונות הכבד טריפה, כמ"ש התוס' בחולין דף מ"ב ע"א ד"ה ניקב, ודלא כהרשב"א.

^א. פי' במקום שורשה ותלייתה בכבד, כמבואר ברש"י בחולין מ"ו ע"א.

ובבני תורים ובני יונה או בצבי שהמרה שלו בזנבו, לא בעינן כזית במקום מרה אלא במקום חיותו לבד. כף החיים אות י"ט.

חיותו ^ב וכל כזית יהיה שלם במקומו אבל אם מתלקט ^ג טריפה ^ד.

יו"ד סימן לו פעיף א

עין משפט ז.

א. הריאה יש לה שני קרומים ניקבו זה בלא זה, או זה שלא כנגד זה, כשרה ^ה עד שינקבו שניהם זה כנגד זה.

הגה: ויש מטריפין בניקבו זה שלא כנגד זה ^ו והכי נהוג.

ב. היינו במקום תלייתה כשהיא מעורה ודבוקה תחת הכליות וכן עיקר ואם יש כזית במקום תלייתה בטרפיש יש להכשיר בהפ"מ או לכבוד שבת, כ"כ במשאת בנימין בתשובה ק"ג אך אין לסמוך עליו אלא כדברי השו"ע. כף החיים אות ד'. ומסק מצריכין ג' זיתים במקומות הנ"ל. שם באות ג'.

ג. היינו באותם מקומות שצריך שיהיו ב' זתים ואם ניטלו אלו ב' הזיתים ממקומם הגם שהנשאר בכבד הוא שלם טריפה. ש"ך ס"ק ג'.

ד. והגידין והסמפונות אין מצטרפין לכזית זה ודלא כיש חולקין. כף החיים אות ח'. ושיעור כזית י"א שהוא כחצי ביצה דהיינו ט' דרהם, וי"א שליש ביצה דהיינו ששה דרהם ונקטינן להחמיר לכל הצדדים. כף החיים אות ט'. ואם יש ששה דרהם בבשר שנשאר ושלושה דרהם מגידין וסימפונות המשלימו לט' דרהם יש להקל מכח ספק ספיקא בפלוגתא דרבוותא. כף החיים אות י'.

ה. מסקנת הגמ' בחולין מ"ה. שאחד מגן על חברו. ואם יש נקב בקרום אחד צריך בדיקה לכתחילה בנפחתה בתוך מים פושרים אבל בדיעבד אם הוציא הריאה לחוץ וראה היטב במראות העין ובמישור היד שניקב זה ולא ניקב השני יש להקל. כף החיים אות ב'. וכל זה שניקב קרום אחד ע"י חולי אבל אם ניקב ע"י קוץ או מחט חוששין ואין אנו בקיאים בבדיקה זו וטריפה. כף החיים אות ג'. ואם הנקב ספק אם הוא ע"י חולי או קוץ צ"ע לדינא אי מהני בדיקה ויש מכשירין ע"י בדיקה דמחט וקוץ לא שכיחי בריאה. כף החיים אות ד'.

ו. כ"כ הב"ח בשם כמה פוסקים ודלא כהב"י והשו"ע שפסק להקל. ש"ך בנה"כ. וכתב הט"ז דגם למטריפין בעינן שיהיו הנקבים של שני הקרומים מרוח אחד הגם שאינם מכוונים זה כנגד זה. אבל הש"ך שם כתב להשיג על דברי הט"ז הנ"ל. מיהו אם ניקב זה בערוגת ימין והשני בערוגת שמאל ליכא למיחש למידי. כף החיים אות ז'. ואם ישנו קורט דם בקרום העליון אע"פ שלא ניקב אלא קרום התחתון טריפה דודאי ניקב קרום העליון ג"כ. שם באות ח'. ועיין שם באות ט' בנמצא כעין נחש בריאה.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט זז.

י"ד סימן מה פעיף א

א. ניקבה הקיבה ז טריפה ואם החלב שעל היתר ח מבפנים סותם כשרה אבל שעל הקשת אינו סותם.

עין משפט ט.

י"ד סימן מב פעיף א

א. מרה שניקבה טריפה ט, ניקבה נגד הכבד י והכבד סותמו כשרה. הגה: נסרכה המרה למקום אחר כשרה כ.

ז. צורת בני המעיים כמו שהם מונחים בבהמה ובעוף כדי שיוכנו הדברים: בבהמה: הושט מחובר לכרס שקורין פאניץ, וסוף הכרס בפנים עשוי כמין חדרים וקורין אותו בית הכוסות ומחובר להמסס והאוכל בתוכו והוא האיציטומכא, וההמסס מחובר לקיבה, והקיבה עשויה כקשת ומחוברת לדקין, והדקין מחוברין לסניא דיבי והסניא דיני להדרא דכנתא וסופו הוא מעי אחרון שהוא שוה בלא עיקום והוא קרוי חלחלת ודבוק בין הירכיים ומשם יוצא הרעי לחוץ. ובעופות: הושט הוא מחובר לזפק והזפק לקורקבן. ואווז שאין לו זפק הושט מחובר לקורקבן. וקורקבן לדקין, וסוף הדקין מחובר בפי הטבעת ויוצא הרעי משם. ח. דהקיבה עשויה כקשת כנ"ל וחלב שעליה מבחוץ נקרא חלב שעל הקשת, וחלב שמבפנים לעיגול לרש"י נקרא שעל היתר ושמבפנים סותם, ואע"ג דקימ"ל בסי' ס"ד סעיף י"ד בחלב זה שעל היתר הוא טמא וחלב טמא אינו סותם מ"מ מכיון שאמרו בגמ' שבני ארץ ישראל אוכלים אותו אלא שבני בכל נהגו בו איסור לכל הפחות מהני גם לבני בכל סותם הנקב אבל שעל הקשת אסור באכילה לכ"ע וע"כ אינו סותם. ט"ז ס"ק א'. וכתב הב"י דעתה נהגו בו איסור באכילה ואין להקל להם. בשם מהר"י בן חביב. וזהו דוקא לספרדים ואשכנזים מן הסתם אבל במקום שנהגו ע"פ הרמב"ם כגון בתימן או בערי ספרד שאכלו אותו הם ואבותיהם ינהגו מנהגם להיתר. כף החיים אות ה'. מ"מ היום מי יודע חוט המשוך של היתר כפי' הרמב"ם וע"כ ראוי לאסור נקב בקיבה ובין מבפנים ובין מבחוץ לא מהני ביה סתימת החלב. כף החיים אות ז'. ט. ממשנה חולין דף מ"ב. ואם הכבד סותמה מימרא דרב יצחק בר יוסף שם בדף מ"ג. ואם אפשר לתלות שהמרה ניקבה בסכין או ביד הבודק כשרה. ב"י בשם הרשב"א. ש"ך ס"ק א'. ודוקא שהבודק העביר ידו בכח או תלשה בכח. כף החיים אות ב'. י. ואם גם הכבד ניקב כנגדה טריפה מחולין מ"ח. ש"ך ס"ק ב'. ואם הכבד סמוך לו ולא נסתם הנקב טריפה אבל אם יש סרכא מהנקב לכבד והסרכא סותם הנקב כשרה. שם אות ד'. כ. כך פסק השו"ע בסי' ל"ז, ולקמן בסי' מ"ו דאין סרכא אוסרת אלא בריאה. ומ"מ בעי בדיקה להסיר הסרכא בנחת ולבדוק בנפיקה אם העור שלם בלא נקב. כף החיים אות ג'.

עין משפט י.

י"ד סימן מו סעיף א

א. ניקבו מעיים הדקין טריפה ל אפי' ליחה סותמתן מ, אפי' דבוקה בהן שקשה להוציאה אלא ע"י הדחק. אבל אם חלב טהור נ סותם כשרה פ, חוץ מקרום שעל הלב ע וחלב שעל גבי מעי הדבוק בפי הטבעת שאע"פ שהם טהורים אינם סותמים. וחלב טמא אינו סותם.

א. ב. חלב חיה אע"פ שהוא טהור כל שכנגדו אסור בבהמה אינו סותם. והעוף כל שומן שלו סותם פ.

הגה: ואינו סותם אלא באותו אבר שהשומן דבוק בו בתולדתו, אבל אם סותם נקב של אבר אחר לא מקרי סתימה וטריפה.

עין משפט כ.ל.

י"ד סימן מה סעיף ב.ג.

ב. כרס ז שניקב טריפה ואין לו דבר שיסתום אותו שהרי החלב שעליו אסור.

ל. והיינו שניקבה נקב מפולש. וה"ה אם נתמסמסו הדקין אפי' בכל שהוא טריפה. כף החיים אות ב'.

מ. הוא הגלדה כצמר מבפנים וגוררין אותו בחוזק מהם. ב"י בשם ר"יו. וה"ה קרום שעלה שם אינו סותם. ש"ך ס"ק א'.

נ. דחלב טהור אדוק הוא מאוד והוי סתומא, מרש"י חולין דף מ"ט ע"ב. ותוס' שם ד"ה חלב טהור.

ה"ה בשר סותם כשרה. כ"כ הרמב"ם בפ"ו מה"ש הלכה י"ד, וש"ך ס"ק ד', והוא שהבשר הסותם שם מתולדתו. ש"ך שם. ומה שמהני סתימת חלב טהור או בשר דוקא בדבר שנקיבתו במשהו אבל בדבר שצריך שיעור לנקיבתו כגון בטחול אין מועיל סתימת חלב טהור או בשר. ש"ך ס"ק ג'.

ס. הוא טרפש הלב. ש"ך ס"ק ה'. והטעם לפי שבמקומות אלו החלב אינו מהודק טוב וכמו חלב טמא שאינו סותם. ש"ך ס"ק ד'.

ע. דעוף לא מצינו כנגדו בבהמה שהוא טמא. ש"ך ס"ק ז'. וגם בעוף בעיני השומן שבאותו אבר מתולדתו. כף החיים אות כ'.

פ. ממשנה חולין דף נ"ו. יצאו הדקין לחוץ ועודן בחוץ נשחטה ובדקו ולא ניקבו כשרה. כף החיים אות כ"א, ודלא כהחולקים.

אם יצאו בני המעיים דרך בית הריעי טריפה לכו"ע, ועיין בכף החיים אות ל"ב. אבל הכרכשתא פשוט דכשרה. שם באות ל"ד.

צ. היינו כל הכרס וגם סניא דיבי, ניקבה הכרס והטחול סותמו אינו מהני כיון שהקרום שעל הטחול הוא חלב טמא ואינו סותם. ט"ז ס"ק ב'.

הגה: תולעים שנמצאים בכרס כשר **ק** דמן הפרש הן גדלים, או שהבהמה אכלה אותם.

ג. נקרע בשר החופה את רוב הכרס **ר** והוא מקום הבטן שאם יקרע יצא הכרס טריפה, אע"פ שלא הגיע הקרע עד שנראית הכרס **ש** אלא כיון שנקרע רוב עובי הבשר הזה או ניטל טריפה, ושיעורו באורך **ה** טפח, ואם היתה בהמה קטנה אם נקרע רובה אפי' שזה פחות מטפח טריפה.

עין משפט מ. יו"ד סימן מה סעיף ז

ז. המסס שהיא האיציטומכא המחובר לבית הכוסות, אם ניקבו במקום חיבורן שדבוקין יחד אפי' הנקב מפולש מזה לזה כשרה **א**. ואם במקום שאינם דבוקים והנקב מפולש טריפה.

הגה: יש אוסרין בהמסס אפי' בנקב שאינו מפולש **ב** והכי נהוג, אם לא בהפ"מ **ג**.

ק. ואם נמצא הכרס נקוב מתולעים אין להכשיר אלא דוקא בריאה. כ"כ הב"ח בסי' ל"ו. ואפי' יש רק קורט דם או ריעותא אין להכשיר, ולדעת הש"ך שם בס"ק י"ז גם בכרס ובדקין דינם כמו בריאה.

ר. ממשנה חולין מ"ב ובגמ' נ"ב. וכל זה בנעשה הקרע ע"י חולי אבל אם נעשה ע"י קוץ טריפה אפי' בפחות מטפח שמא ניקבו בני מעיים. ט"ז ס"ק ד'.

ש. זוהי דעת הרמב"ם בפ"ט מהלכות שחיטה הלכה ה'-ו'. אבל דעת רש"י ורשב"א ור"ן דלא אסורה אלא עד שנראה הכרס הפנימי. ש"ך ס"ק ד', וסיים באין הפ"מ יש לחוש לדברי הרמב"ם.

ת. ה"ה ברוחבו. ב"י ולבוש. ש"ך ס"ק ו'.

א. ממשנה בדף מ"ב וכפי' רש"י. שהרי בלאו הכי שופכין זה לזה לפני הנקב. מרש"י שם. ודוקא במקום חיבורן שאין להם שם אלא עור אחד אבל במקום שיש לכל אחד עור בפני עצמו ומחוברין יחד ע"י שומן אם ניקבו לשם משני הצדדין טריפה. ב"ח בשם התוס'. וש"ך ס"ק י"א.

ב. אפי' אין קורט דם מבחוץ. ש"ך ס"ק י"ד. ומשמע שהנקב בא ע"י מחט והטעם שמא ניקב והבריאה אבל בידוע שבא ע"י חולי שאין חשש זה כשר. ש"ך ס"ק י"ב.

ג. והב"ח אסר אפי' בהפ"מ, אבל הש"ך בס"ק ט"ו כתב עליו דלא נהירא כלל.

עין משפט נ.

יו"ד סימן נח סעיף א

א. נפולה אסורה ^ז. נפולה כיצד, בהמה שהיתה עומדת על רגליה כשנפלה אם יש מכריסה עד מקום הנפילה עשרה טפחים ^ה חוששין שנתרסקו אבריה.

ב. היתה שוכבת ונתגלגלה ונפלה צריך שיהיה גובה המקום עשרה טפחים. ודוקא בנפלה מעצמה ^י או הפילוה אחרים וידעה שרוצים להפילה, אבל אם הפילוה אחרים שלא מדעתה או ידעה מכך והפילוה בכח בכת אחת ^ז אפי' בפחות מעשרה חוששין לה.

הגה: גם בעוף הדין כן.

עין משפט ס.

יו"ד סימן נד סעיף א

א. הבהמה יש לה כ"ב צלעות גדולות שיש בהן מוח אחד עשר מכאן ואחד עשר מכאן ^ח וכל אחת תקועה בחוליא שלה. ולמטה מאלו יש

ד. ממשנה חולין דף מ"ב. ואין טעם בטרפות כי הלכה למשה מסיני הם. כ"כ רש"י בחולין מ"ב ע"א, וא"כ אפי' אין נראה בה שום שבר אם שחטה מיד טריפה.

ה. שור שנפל לבור עמוק חמשה חוששין לו שיש מכריסו עד רגליו יותר מד' טפחים. כף החיים אות ב'. ובפחות מעשרה אפי' לא עמדה ושהתה מעת לעת כשרה, אמנם אם יש ריעותא אפי' בפחות מעשרה שאינה יכולה לילך חיישינן לפסיקת חוט עמוד השידרה. כ"כ בנו"ב חיו"ד סי' כ"ב.

ו. פי' בלא דעתה אבל מדעתה היא אומדת עצמה ואין חוששין לה, כמו בסעיף י"א.
ז. שהפילוה פתאום או שקשרו רגליה והפילוה וכה"ג אפי' בפחות מעשרה חוששין לה. ש"ך ס"ק א'. ומיהו בעיני ד' טפחים שיעור מכריסה לארץ וכל פחות מזה לא נאסרה. כ"כ הפר"ח. כף החיים אות ו'.
ואם נפלה ע"י רוח חזקה דינה כהפילוה אחרים וחוששין לה אפי' בפחות מעשרה. שם אות ז'.

ח. מברייתא חולין נ"ב. ובגמ' שם. וי"א מכל צד הם אותם של צד הצואר חוץ מאותם ב' צלעות קטנות הנחתכות עם החזה שנקראות חזה ולא צלעות. ש"ך ס"ק א'.
ודע שהבהמה יש לה י"ח חוליות בגבה מן מקום כלות המפרקת עד סופה וזה סדרן, החוליא הראשונה הסמוכה למפרקת תקועים בה שני צלעות והם נקראים חזה אחד מימין ואחד משמאל, ואחר חוליא זו יש עוד י"א חוליות אשר בהם תקועים כ"ב צלעות גדולות שיש בהם מוח דהיינו י"א מימין וי"א משמאל ואלו ג"כ תקועים מזה ומזה תוך חוליא, ואחר אלו יש עוד ג' חוליות אשר בהם תקועים ששה צלעות שאין בהם מוח שלוש מכאן ושלוש מכאן ותקועים ג"כ תוך חוליא ואלו נקראים צלעות קטנות. ואחר חוליות אלו יש עוד ג' חוליות אשר אין בהם שום צלעות תחובים להם ואלו נקראים בש"ס שלהי כפלי

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עוד צלעות קטנות שאין בהם מוח ואחריהם יש חוליות שאין צלעות תקועות בהן. אם נשברו רוכן ט של כ"ב הצלעות הגדולות מחציין ולמעלה כלפי השדרה בין שהיו ששה מצד זה וששה מצד השני או י"א מצד זה ואחד מצד השני טריפה י.

א. ב. נעקרו מהחוליא כ והחוליא קיימת הוי כנשברו וטריפה.

עין משפט ע.פ. יו"ד סימן נו סעיף א

א. דרוסה ע"י חיה ועוף הדורס טריפה ל ולא כל חיה ועוף שווים בדריסתן אלא דרגות יש בהם.

הארי יש לו דריסה אפי' בשור הגדול ובגסה שבחיות, הזאב אין לו דריסה בבהמה גסה מ אפי' בקטנה שבהם כגון בעגלים נ אבל יש לו בדקה אפי' בגדולה שבהן כגון כבשים גדולים.

חתול ונמיה ושועל אין להם דריסה בכבשים גדולים אבל יש להם

הרי בין הכל י"ח חוליות, כמבואר במשנה אהלות פ"א שיש י"ח חוליות ע"ש. אבל בכבשים ועיזים כתב בכף החיים באות ב' בשם הזבחי צדק שבדקו ולא נמצאים רק כ"ו צלעות בין הכל גדולים וקטנים ותקועים בי"ג חוליות י"ג מכאן וי"ג מכאן, ויש עוד חמשה חוליות שאין בהם צלעות אבל החוליות הם י"ח ע"ש.

ט. ואע"ג דאמרינן בגמ' דקוץ שניקב לחלל חוששין שמא ניקב אחד האברים הפנמיים שנקיבתן במשהו וכאן נשברו מיעוטן כשרה אפי' העוקץ שלו כלפי פנים ולא חיישינן שמא ניקבו הדקין או הכרס או הריאה והטעם דרק בקוץ שניקב בכח חיישינן דנכנס בדוחק, אבל בראשי צלעות דליכא למימר הכי לא חיישינן. כ"כ הר"ן בשם הרשב"א. והביאו הב"י. ט"ז ס"ק א'.

י. נבראה הבהמה חסרה צלעות טריפה. כף החיים אות י"א.

כ. לאו דוקא נעקרו לגמרי אלא מתנדנד וזו ממקומו תוך הבוכנא מיקרי נעקרה. כף החיים אות י"ד אבל הזבחי צדק פיקפק בדין זה וכתב להתיר בהפ"מ.

ל. ממשנה חולין דף מ"ב. והטעם של דרוסה כי הארס יורד ושורף את הבשר ונוקב בתוכו ויש לחוש שמא ירד במקום שנטרפת בנקב כל שהוא. כ"כ הלבוש. אבל התוס' בחולין דף מ"ב ע"א כתבו לאו משום דסופו לינקב דא"כ הוי בכלל נקובה אלא טעמא דדרוסה שהארס שורף וסופה למות.

מ. י"א דיש לו דריסה בבהמה גסה. כ"כ הב"ח, וכתב הש"ך בס"ק א', דהיכא דאפשר למוכרו לגוי ואין הפסד אם יעשה כן.

נ. ומהרש"ל אוסר בעגלים וע"כ כתב הש"ך בס"ק ב' דיש למוכרו לגוי היכא דאין הפ"מ.

בגדיים וטלאים וכ"ש בכל העופות. ^ט.

חולדה אין לה דריסה בבהמה כלל ואפי' בגדיים וטלאים אבל יש לה בכל העופות אפי' בגסה שבהן.

כלב אין לו דריסה כלל אפי' בעופות ואם ניקב עד החלל דינו כקוץ שניקב לחלל. ^ע.

שאר חיות טמאות כל שאינה גסה מהזאב אין לה דריסה בגדולה שבדקה, כגון כבשים ועזים אפי' היא גסה כזאב, אבל יש לה דריסה בגדיים וטלאים וכל שכן בעופות, ואם היתה גסה מהזאב דינה כזאב ויש לה דריסה בדקה ואפי' היא גדולה כארי, אבל לא בגסה.

היתה גסה יותר מארי הרי היא כארי ויש לה דריסה בכל.

הגה: ויש מחמירין דכל שהיא מזאב ולמעלה יש לה דריסה אפי' בבהמה גסה ויש לחוש לחומרא. ^פ.

דף מב:

עין משפט ב.

יו"ד סימן נד פעיף ד

ה. ה. נעקרה ^צ חוליא אחת כולה אפי' מאותן שאין בהם צלעות טריפה.

הגה: אפי' למטה במקום שאין פסיקת חוט השדרה פוסל שם.

ט. אפי' שהם יותר גדולים מגדיים וטלאים. פר"ח אות ה'.

ע. שנתבאר דינו בסי' נ"א. ט"ז ס"ק ד', וש"ך ס"ק ד'. וכיון שאין אנו בקיאים בבדיקה זו יש להטריף. כף החיים אות ט'.

פ. ובהפסד מרובה שרי. כ"כ הכנה"ג בהגהב"י אות י"ג. ודוקא בגסה אבל בדקה אין להכשיר אפי' בהפסד מרובה כיון שגם לדברי השו"ע יש דריסה. שם אות י"א.

צ. ואפי' שתלוי' עדיין בחוט השדרה כל שנפרדה מחיבורה משני קצותיה הו"ל נעקרה וטריפה. שם באות ל"ג.

עין משפט ג.

יו"ד סימן כד פעיף טז

מז. יז. מה שפסול בעיקור היינו בנעקר כולו ק אבל נשאר בו משהו כשר ר. ובלבד שהנשאר יהיה במקום אחד אבל אם המיעוט הנשאר הוא מדולדל מעט כאן ומעט שם פסול ש שניכר הדבר שנעקר בכח ומה שנשאר חיבור מדולדל והוא ליה נעקר כולו ופסול. והוא שנעקר רובו אבל נעקר מיעוטו ח ורובו קיים אע"פ שהרוב שנשאר הוא מדולדל מעט כאן ומעט כאן כשר.

יו"ד סימן לג פעיף י

י. נפרדו הקנה והושט א זמ"ז אם זה ברוב אורכן טריפה.

עין משפט ד.

יו"ד סימן נד פעיף ג

ג. ד. נעקר מהצלעות הגדולות צלע וחצי ב וחוליא עמה טריפה.

ק. מימרא דרב נחמן מ"ד וכפי' רש"י וכן פסק הרא"ש והרשב"א.
ר. ובכף החיים אות ס"א הביא מאחרונים דפוסלים גם בנשאר מיעוטו במקום אחד.
ש. הגם שאם נשאר מיעוטו כשר וכמו שכתב ברישא כתב הרשב"א דכשהוא מתפרק במקומות רבים הדבר ניכר שנתפרק בכח לא כן בנתפרק במקום אחד ונשאר מיעוט מחובר בחוזה. כף החיים אות ס"ב.
ת. ולדידן אנו אוסרין אפי' נעקר במשהו בשעת השחיטה. כף החיים אות ס"ג.
ולאחר שחיטת רוב בעוף נעקר הנשאר או עקרן ביד יש להכשיר, ויש נוהגין אפי' לתלוש לכתחילה הסימן ביד אחר שנשחטו רובם. כף החיים אות ס"ד. ואם הרגיש בשעת השחיטה שנעקר מעט ע"י נדנוד הבעל חי ששמע כעין קנא"ק זה מורה על עיקור ויש להטריף ואין בזה שום בדיקה אם מצא אותם עקורים אחר השחיטה. כף החיים ס"ה. השוחט עוף זכר יראה לפני השחיטה שיהיה השיפוי רובץ על מקומו שלא יהיה הגרמה. כף החיים אות ס"ו.
א. מחולין מ"ד, וכך פירש ר"ח והרי"ף והרא"ש בחולין נ"ז ע"ב גגו של זפק נדון כוושט.
ב. מימרא דרב שם, ורש"י בדף נ"ב ע"א. אבל מהצלעות הקטנות אפי' נעקר צלע וחצי חוליא עמו כשרה וזו דעת הרשב"א, אבל הרש"ל וב"ח מטריפין אפי' בקטנות. ש"ך ס"ק ז'. ובגדולה פחות מחצי חוליא כשרה אבל דעת הזבחי צדק להחמיר אפי' במקצת חוליא אם לא בהפ"מ. כף החיים אות כ"ד. וחצי חוליא היינו החור שהבוכנא תקועה שם. שם אות כ"ז.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 05841504777 email: minchat.aaa@gmail.com

הגה: דוקא נעקרה אבל אם היתה כך חסרה^ג כשרה. ה"ה אם יתירה חוליא אחת אפי' עם ב' צלעות כגון שנמצאו י"ב צלעות גדולות שיש בהם מוח כשרה^ד. גם אם נמצאו בצד אחד ט"ו צלעות גדולות ובצד השני י"א כתיקונו כשרה.

עין משפט ה. יו"ד סימן ל פעיף א

א. בהמה או חיה שנתרוצץ רוב עצם גולגלתה^ה בין ברוב הגובה או ברוב היקפה^ו טריפה אע"פ שהקרום קיים^ז.

עין משפט ו. יו"ד סימן מוח פעיף ג
עיין לעיל דף מב. עין משפט כ.ל.

ג. ה"ה יתירה וכך היא דעת הט"ז בס"ק ד', אבל הפר"ח כתב לאסור בחסרה חוליא או יתירה אפי' בהפ"מ. כף החיים אות כ"ט. ובזבחי צדק העלה להכשיר בין בחסרה בין ביתרה חוליא בהפ"מ. שם.
ד. מ"מ אם היתה יתירה חוליא אחת וניטלה ביד אדם טריפה. שם באות ל"א.
ה. מימרא דרב שילא, בחולין דף מ"ב ע"ב, ופי' רש"י שם וכן פי' רי"ו. ואפי' רק נסדק בין ברוב גובה בין ברוב הקיפה, וה"ה נמעך כרצועה ארוכה ברוחב מעט דינו כנסדק. כה"ח אות א'-ב'. ובעוף כיון שגולגלתו רך יש להחמיר בכל דהו, כה"ח אות י'.
ו. בעיא דר' ירמיה שם בגמ' ולא נפשטה והסכמת הפוסקים לחומרא, ורבו הפירושים ברוב גובהה ורוב הקיפה. ועיין בב"י וב"ח והט"ז. וברוב גובהה שהוא מעינים ולמעלה לצד הקרניים. ורוב הקיפה היינו בעיגול אותו מקום שהוא כנגד המוח.
ואם יש ספק אם זה רוב שרי מכח ספק ספיקא, ויש חולקים. כה"ח אות ט'. ואפי' עברו עליה י"ב חודש יש להטריף כה"ח אות י"ב.
ז. אע"פ שגם הקרום העליון קיים. ש"ך ס"ק ב'. דאם אין הקרום קיים טריפה משום נקיבת הקרום של המוח.